

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 7 (ΕΠΤΑ)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.α.

1. Σωστό

2. Λάθος

A1.β.

i) Η αντωνυμία «**αὐτοῖς**» αναφέρεται στα πεδία της ανθρώπινης συμπεριφοράς με τις εξής λέξεις- φράσεις του κειμένου: «**τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι**», «**τὰ ἐν τοῖς δεινοῖς**», «**τὰ περὶ τὰς ἐπιθυμίας**» και «**τὰ περὶ τὰς ὀργάς**».

ii) Η αντωνυμία «**τούτων**» αναφέρεται στη λέξη «**τάς ἐνεργείας**».

B1.

Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο Σταγειρίτης φιλόσοφος παραθέτει ένα επιπλέον επιχειρήμα για να αποδείξει ότι οι ηθικές αρετές δεν υπάρχουν εκ φύσεως αλλά είναι ένα επίκτητο χαρακτηριστικό.

Το επιχειρήμα που φέρνει ως μαρτυρία («**μαρτυρεῖ δὲ**») εισάγεται με τον προσθετικό σύνδεσμο «**καί**» («**καὶ τὸ γινόμενον**») κι αφορά το έργο των νομοθετών. Βασικός στόχος κι επιδίωξή τους είναι να κάνουν τους πολίτες να αποκτήσουν την ηθική αρετή μέσω του εθισμού σε ανάλογες πράξεις και συμπεριφορές («**οἱ γὰρ νομοθέται τοὺς πολίτας ἐθίζοντες ποιοῦσιν ἀγαθοῦς**»). Αποτελεῖ πάγια αντίληψη των αρχαίων Ελλήνων ότι ο νόμος δεν αποβλέπει απλώς στην αποτροπή και τιμωρία των παραβατικών συμπεριφορών, αλλά παιδαγωγεί διά βίου τους πολίτες και τους οδηγεί σε επαινετές συμπεριφορές. Με αυτό τον τρόπο ο νόμος λειτουργεί ως ισχυρός παράγοντας ενότητας και συνοχής μέσα στην κοινωνία. Στην ουσία το επιχειρήμα αυτό έχει ως εξής: αν οι ηθικές αρετές ήταν έμφυτες, όλες οι ενέργειες των νομοθετών να κάνουν τους πολίτες καλούς θα ήταν μάταιες,

αφού όλοι θα γεννιόντουσαν με ή χωρίς αυτές και οποιαδήποτε προσπάθεια δε θα μπορούσε να μεταβάλλει αυτά τα χαρακτηριστικά. Έτσι, αποδεικνύεται αφενός ότι οι ηθικές αρετές δεν υπάρχουν μέσα μας εκ φύσεως κι αφετέρου ότι αυτές δεν αποκτώνται αλλιώς, παρά μόνο με τη διαρκή άσκηση και την επανάληψη ηθικών πράξεων.

Στη συνέχεια, ο Αριστοτέλης προσθέτει νέο επιχείρημα, με το οποίο δείχνει ότι η αρετή είναι προϊόν εθισμού και η ποιότητά της εξαρτάται από την ποιότητα του εθισμού που την προκαλεί. Κάθε αρετή για τους ίδιους λόγους και χρησιμοποιώντας τα ίδια μέσα γεννιέται και με την καλή εξάσκηση κατακτάται, ενώ με την κακή εξάσκηση χάνεται (**«Ἔτι ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν καὶ γίνεται πᾶσα ἀρετὴ καὶ φθείρεται»**). Οι έννοιες «γίνεται» και «φθείρεται» αποτελούν θεμελιώδες αντιθετικό ζεύγος ήδη από τις απαρχές της φιλοσοφικής σκέψης.

Με τη χρήση αναλογικής απόδειξης συνεχίζει ο Αριστοτέλης, για να δείξει ότι το ίδιο συμβαίνει και στις τεχνικές εργασίες. Διευκρινίζει, λοιπόν, ότι η απόκτηση μιας δεξιότητας προϋποθέτει την εξάσκηση του ανθρώπου στο περιεχόμενο της δεξιότητας που επιθυμεί να αποκτήσει. Έτσι, αν κάποιος αποφάσισε να γίνει οικοδόμος, η άσκησή του δεν μπορεί παρά να είναι στην οικοδομική τέχνη. Το ίδιο κι εκείνος που θέλει να γίνει κιθαριστής, θα ασκηθεί στο παίξιμο της κιθάρας. Όμως, απλώς η οποιαδήποτε εξάσκηση για την απόκτηση μιας δεξιότητας δεν οδηγεί στο ίδιο αποτέλεσμα, αλλά η ποιότητα της εξασκήσεως, που προηγείται, καθορίζει την ποιότητα της αποκτημένης δεξιότητας. Δεν αρκεί, λοιπόν, απλώς να εξασκούμαστε σε μια οποιαδήποτε πράξη, αλλά να εξασκούμαστε σε καλές και σωστές πράξεις. Αυτό το βλέπουμε και στις τέχνες, αλλά και στις ηθικές αρετές. Θα γίνουμε καλοί οικοδόμοι, όχι αν απλώς οικοδομούμε συνεχώς, αλλά μόνο αν εξασκηθούμε στο σωστό χτίσιμο, και καλοί κιθαριστές, όχι αν απλώς παίζουμε συνεχώς κιθάρα, αλλά μόνο αν εξασκηθούμε στο σωστό παίξιμο της κιθάρας (**«ἐκ γὰρ τοῦ κιθαρίζειν ... ἐκ δὲ τοῦ κακῶς κακοί.»**). Η τέχνη είναι το σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν στον συγκεκριμένο κάτοχό τους να παράγει μορφές, τεχνικά δημιουργήματα. Υπό αυτήν την έννοια, δηλώνει ο Αριστοτέλης, η τέχνη μιμείται τη φύση: κοινός παράγοντας που τις συνδέει είναι η ύπαρξη κάποιας δημιουργικής λογικής. Έτσι, τεχνίτης δεν είναι μόνο ο καλλιτέχνης αλλά γενικότερα ο δημιουργός, και προϊόντα της τέχνης όχι μόνο τα καλλιτεχνικά έργα αλλά όλα τα δημιουργήματα του τεχνίτη.

Με τη χρήση του «επαγωγικού παραδείγματος» ο Αριστοτέλης δείχνει ότι στην πράξη η ποιότητα της άσκησης και της μαθητείας προσδιορίζει την ποιότητα της επίκτητης ιδιότητας. Έτσι, φαίνεται να αποδέχεται ότι η ποιότητα άσκησης και η ποιότητα της επίκτητης ιδιότητας συνδέονται με σχέση αιτίου αποτελέσματος. Με τη σκέψη αυτή ο Αριστοτέλης επιχειρεί να αποδείξει ότι η ηθική αρετή προϋποθέτει τον εθισμό και η ποιότητα της ηθικής αρετής είναι ανάλογη της ποιότητας του εθισμού. Θα γίνουμε λοιπόν ηθικά ενάρετοι, μόνο

αν εξασκηθούμε σε ηθικά ενάρετες πράξεις σύμφωνα με τους κανόνες της τέλει αρετής.

Η παράγραφος ολοκληρώνεται με την επισήμανση του Αριστοτέλη ότι για την καλλιέργεια της ηθικής αρετής απαραίτητη κρίνεται η συμβολή του διδάσκοντος και της διδασκαλίας, της εκπαίδευσης γενικότερα. Ο δάσκαλος θα διδάξει τους κανόνες της αρετής, τους τρόπους εφαρμογής αυτών και θα εκπαιδεύσει στην ορθή άσκηση. Ο δάσκαλος είναι αυτός που θα παρακολουθεί και θα καθοδηγεί τους ανθρώπους στον σωστό εθισμό. Το ίδιο απαραίτητος είναι ο δάσκαλος και στις τέχνες, διότι αυτός θα διδάξει τον ασκούμενο σε μια τέχνη, τους κανόνες της και τον σωστό τρόπο εφαρμογής τους (**«Εἰ γὰρ μὴ οὕτως εἶχεν ... ἀγαθοὶ ἢ κακοί»**).

Αυτός ακριβώς είναι και ο ρόλος του νομοθέτη στην πόλη: αποτελεί τον δάσκαλο των πολιτών, ο οποίος χρησιμοποιώντας τα σωστά μέσα, δηλαδή τους σωστούς νόμους, θα διδάξει τους πολίτες τι είναι δίκαιο και τι άδικο, θα ορίσει τους κανόνες της δίκαιης και ηθικής συμπεριφοράς μέσα στην πόλη και θα τους οδηγήσει στην κατάκτηση των ηθικών αρετών και, άρα, στην ευδαιμονία. Επομένως, καταλήγουμε και πάλι στο συμπέρασμα ότι οι ηθικές αρετές δεν είναι έμφυτες, αφού στην αντίθετη περίπτωση ο ρόλος του δασκάλου θα ήταν μάταιος. Αντίθετα, οι ηθικές αρετές κατακτώνται με τη σωστή άσκηση και με τη διαρκή επανάληψη ηθικών πράξεων.

B2.

Το κείμενο αναφοράς είναι ένα απόσπασμα από τα «Ηθικά Νικομάχεια» του Αριστοτέλη όπου ο Σταγειρίτης φιλόσοφος στην προσπάθειά του να αποδείξει τον επίκτητο χαρακτήρα της ηθικής αρετής, αναφέρεται σε πεδία της ανθρώπινης δραστηριότητας και συμπεριφοράς. Στο ίδιο πνεύμα, το παράλληλο κείμενο του Μιχάλη Σταθόπουλου πραγματεύεται τον ρόλο της δικαιοσύνης στις ατομικές ή συλλογικές σχέσεις.

Ο Αριστοτέλης στο κείμενο αναφοράς προβαίνει στην παρουσίαση παραδειγμάτων για να δείξει ότι, όπως και στις τέχνες, έτσι και στις αρετές η απόκτησή τους γίνεται με τον εθισμό και η ποιότητά τους εξαρτάται από την ποιότητα του εθισμού που προηγήθηκε. Συγκεκριμένα, με το πρώτο παράδειγμα αναφέρει ότι ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι μαθαίνουν να συναλλάσσονται καθορίζει και την ποιότητα του χαρακτήρα τους. Αν μαθαίνουν να είναι δίκαιοι στις συναλλαγές τους, γίνονται δίκαιοι, αν όχι, άδικοι (**«πράττοντες γὰρ τὰ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους γινόμεθα οἱ μὲν δίκαιοι οἱ δὲ ἄδικοι»**). Με τον όρο συναλλάγματα εννοούνται όλων των μορφών οι συναλλαγές, συμβόλαια, συμφωνίες, πρωτίστως οι οικονομικές. Αυτού του είδους οι σχέσεις των συμπολιτών μεταξύ τους δεν είναι για τον Σταγειρίτη ένα επιμέρους ή περιορισμένης σημασίας ζήτημα μέσα στην κοινωνία. Είναι η συγκεκριμενοποίηση της αλλαγής, της ανταλλακτικής σχέσης μεταξύ των

συμπολιτών. Και η σχέση αυτή είναι ιδρυτική και συστατική για την κοινωνία. Επιτυγχάνεται, κατεξοχήν, με τον εξισωτικό για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες ρόλο του νομίσματος (χρήματος). Γιατί αν δεν υπήρχε ανταλλαγή, δε θα υπήρχαν σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων· ούτε ανταλλαγή θα υπήρχε, αν δεν υπήρχε ισότητα· ούτε ισότητα, αν όλα τα αγαθά δεν μπορούσαν να μετρηθούν με ένα κοινό μέτρο. Κατά προέκταση, τα συναλλάγματα είναι ένα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης και εμφάνισης ηθικών σχέσεων.

Σύγκλιση απόψεων παρατηρείται στο απόσπασμα της ομιλίας του καθηγητή Μιχάλη Σταθόπουλου. Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι η δικαιοσύνη δεν περιορίζεται στο νομικό πεδίο, αλλά συνδέεται με τον φιλόνητο και κοινωνικό χαρακτήρα του ανθρώπου (**«Στη δικαιοσύνη λοιπόν... πέρα από το δίκαιο χώρο»**). Παράλληλα, αναφέρει ότι απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αλληλοκατανόηση και η έμπρακτη στήριξη προς τον συνάνθρωπο προκειμένου να επιτευχθεί η κοινωνική αλληλεγγύη (**«Και η θεώρηση αυτή ... κοινωνικής αλληλεγγύης»**). Τέλος, αποφαίνεται ότι η δίκαιη συμπεριφορά αφορά όλες τις εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής και συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας ανθρώπινης και δημοκρατικής κοινωνίας, άποψη που συμμερίζεται και ο Αριστοτέλης (**«Η δίκαιη αυτή συμπεριφορά ... συλλογικές σχέσεις»**).

Εν κατακλείδι, τα δύο αποσπάσματα συνδέονται άμεσα. Συγκεκριμένα, το παράλληλο κείμενο λειτουργεί ως επιβεβαίωση και ανάπτυξη της βασικής ιδέας του κειμένου αναφοράς.

B3.

1. Λάθος
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Σωστό
5. Λάθος

B4.

ρυπογόνος: γίνεται, τό γινόμενον, γινόμεθα, γίνονται, ἐγίνοντο

ανάθεση: νομοθέτου

ένδεια: ἔδει

ξέφρενος: σώφρονες

διάστρεμμα: ἀναστρέφεισθαι

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Περί του Σηκουῦ Ἀπολογία, 7, 27- 29

Γ1.

Ποιο από τα δύο ήταν καλύτερο (: προτιμότερο) για μένα, κύριοι βουλευτές, να παρανομώ όσο υπήρχε δημοκρατία ή την εποχή των τριάκοντα; Και δε λέω (: εννοώ) ότι τότε επειδή τάχα μπορούσα ή ότι τώρα επειδή έχω συκοφαντηθεί, αλλά (εννοώ) ότι τότε περισσότερο σε όποιον ήθελε ήταν δυνατόν να αδικήσει παρά τώρα εδώ. Εγώ λοιπόν θα φανώ (: θα αποδειχθεί) ότι δε διέπραξα εκείνη την εποχή ούτε τέτοιο ούτε κανένα άλλο κακό (: αδίκημα). Πώς λοιπόν θα επιχειρούσα, αν δεν ήμουν από όλους τους ανθρώπους ο πιο εχθρικός στον εαυτό μου, από τη στιγμή που εσείς φροντίζετε τόσο να εξαφανίσω (: κόψω) το ιερό ελαιόδεντρο από αυτό το χωράφι, στο οποίο δεν υπήρχε ούτε ένα δέντρο, παρά μόνο μια (ιερή) ελιά, όπως αυτός ισχυρίζεται, και (που) περιμετρικά περιβάλλεται από δρόμο, και (που) από τις δυο πλευρές κατοικούν γύρω γείτονες, και (που) είναι αφύλακτο και από παντού είναι ορατό; **Επομένως, ποιος θα τολμούσε, ενώ έτσι έχουν αυτά, να επιχειρήσει τέτοια ενέργεια; Μου φαίνεται μάλιστα ότι είναι φοβερό από τη μια εσείς, στους οποίους έχει διαταχθεί από την πόλη όλο τον καιρό (: διαχρονικά) να φροντίζετε τα ιερά ελαιόδεντρα, ούτε να τιμωρήσετε εμένα ποτέ μέχρι τώρα, επειδή κατά τη γνώμη σας εργαζόμουν παράνομα, ούτε να με παραπέμψετε σε δίκη, επειδή τάχα έκοψα (κάποια ελαιόδεντρα), κι από την άλλη αυτός ο οποίος ούτε τυχαίνει να καλλιεργεί κοντά ούτε να έχει εκλεγεί (: οριστεί) φροντιστής (: αρμόδιος) ούτε να είναι σε ηλικία ώστε να γνωρίζει σχετικά με τέτοιου είδους (ζητήματα), να καταγγείλει εμένα ότι έκοψα ιερό ελαιόδεντρο από το χώμα.**

Σημείωση: το χωρίο που έπρεπε να μεταφραστεί από τους μαθητές είναι το επισημασμένο.

Γ2.

Στο απόσπασμα αυτό ο ομιλητής παραθέτει επιχειρήματα, για να υποστηρίξει την αθωότητά του, επειδή κατηγορείται ότι έκοψε ιερή ελιά. Αρχικά, θέτει τον προβληματισμό του προς τους βουλευτές, αναφορικά με το ότι θα ήταν προτιμότερο, αν το έκανε, να διέπραττε αυτό το αδίκημα την περίοδο των τριάκοντα τυράννων κι όχι τώρα που υπάρχει δημοκρατικό πολίτευμα («Πότερον δέ μοι κρεῖττον ἦν, ὤ βουλή, δημοκρατίας οὔσης παρανομεῖν ἢ ἐπὶ τῶν τριάκοντα;»). Ἄλλωστε, ήταν πιο εύκολο κατά την τυραννία σε όποιον θέλει να παρανομεί («ὡς τῷ βουλομένῳ τότε μᾶλλον ἐξῆν ἀδικεῖν ἢ νυνί.»). Μάλιστα, παραδέχεται ότι θα λειτουργούσε αυτοκαταστροφικά αν επιχειρούσε κάτι τέτοιο, ενώ γνωρίζει ότι οι βουλευτές επαγρυπνούν για τη φροντίδα του χωραφιού («Πῶς δ' ἂν, εἰ μὴ πάντων

ἀνθρώπων ἐμαυτῶ κακονούστατος ἦν, ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζειν ἐπεχείρησα τοῦ χωρίου»). Επιπρόσθετα, ο ομιλητής ενισχύει τὴν επιχειρηματολογία του περιγράφοντας τὸν περίβολο. Πιο συγκεκριμένα, δὲν υπήρχε στο χωράφι οὔτε ἓνα δέντρο παρά μόνο μια ἱερὴ ελιά, ὅπως ἰσχυρίζεται ο κατήγορος («ἐν ᾧ δένδρον μὲν οὐδὲ ἓν ἔστι, μιᾶς δὲ ἐλάας σηκός, ὡς οὕτως φησιν»), ἐνὼ περιμετρικὰ υπήρχε δρόμος ἀπὸ τις δυο πλευρὲς τοῦ ὁποῖου κατοικοῦσαν γείτονες («κυκλόθεν δὲ ὁδὸς περιέχει, ἀμφοτέρωθεν δὲ γείτονες περιοικοῦσιν»). Ταυτόχρονα, ο περίβολος ἦταν ἀφύλακτος, καθὼς δὲν εἶχε περίφραξη, κι ἀπὸ παντοῦ ἦταν ορατός («ἄερκτον δὲ καὶ πανταχόθεν κάτοπτρον ἔστιν;»). Επιπλέον, ο ομιλητής θεωρεῖ πολὺ παράδοξο τὸ γεγονὸς ὅτι ο κατήγορος τοῦ ἐπιρρίπτει τέτοια κατηγορία, ἐνὼ οἱ συνθήκες ἦταν οἱ προαναφερθεῖσες («ὥστε τίς ἂν ἀπετόλμησε, τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπιχειρῆσαι τοιοῦτω πράγματι;»), κι ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ βουλευτὲς που εἶναι ἀρμόδιοι γιὰ τὴ φροντίδα τοῦ χώρου οὔτε τοῦ ἐπέβαλαν πρόστιμο οὔτε τὸν εἶχαν παραπέμψει σὲ δικαστήριον μέχρι τότε γιὰ ἓνα τέτοιο ζήτημα («Δεινὸν δὲ μοι δοκεῖ εἶναι ὑμᾶς μὲν, οἷς ὑπὸ τῆς πόλεως τὸν ἅπαντα χρόνον προστέτακται τῶν μοριῶν ἐλαῶν ἐπιμελεῖσθαι, μήθ' ὡς ἐπεργαζόμενον πῶποτε ζημιῶσαί <με> μήθ' ὡς ἀφανίσαντα εἰς κίνδυνον καταστήσαι»). Τέλος, κάνοντας ἐπίθεση στο ἦθος τοῦ ἀντιπάλου- κατηγοροῦ τοῦ, ο ἀπολογούμενος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸν λόγο που κατηγορεῖται, ἐφόσον οὔτε ο ἴδιος ο κατήγορος εἶναι γεωργὸς σὴν περιοχὴ ἐκείνη οὔτε ἔχει ὀριστεῖ ὑπεύθυνος οὔτε εἶναι σὲ ἡλικία νὰ γνωρίζει τέτοια ζητήματα, γιὰ νὰ καταθέτει σχετικὲς μηνύσεις («τοῦτον δ' ὅς οὔτε γεωργῶν ἐγγὺς τυγχάνει οὔτ' ἐπιμελητῆς ἡρημένος οὔθ' ἡλικίαν ἔχων εἰδέναι περὶ τῶν τοιοῦτων, ἀπογράψαι με ἐκ τῆς γῆς μορίαν ἀφανίζειν.»).

Γ3. α.

τούτους δ' οἱ οὔτε γεωργοῦντες ἐγγὺς τυγχάνουσι οὔτ' ἐπιμεληταὶ ἡρημένοι

β.

διαβεβλημένος: διαβλήθητι

ἀφανίζειν: ἀφανιεῖν

φησιν: φαίη

περιοικοῦσι: περιώκουν

Γ4. α.

οὔσης: ἐπιρρηματικὴ χρονικὴ μετοχὴ που δηλώνει τὸ σύγχρονο, γενικὴ ἀπόλυτη με ὑποκείμενο τὸ «δημοκρατίας». Λειτουργεῖ ὡς ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου στο «παρανομεῖν».

ἀδικεῖν: τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα «ἐξῆν», (εννοείται «τόν βουλόμενον» ως υποκείμενο του «ἀδικεῖν», ετεροπροσωπία).

ἐμαυτῶ: ετερόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, δοτική αντικειμενική στο «κακονούστατος».

ἐλαῶν: αντικείμενο στο απαρέμφατο «ἐπιμελεῖσθαι».

ὡς ἀφανίσαντα: επιρρηματική αιτιολογική μετοχή υποκειμενικής αιτιολογίας, συνημμένη στο αντικείμενο του απαρεμφάτου «ζημιῶσαι» δηλαδή στο «με». Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο «κίνδυνον καταστήσαι».

ἐπιμελητής: κατηγορούμενο στο υποκείμενο «ὄς» μέσω της μετοχής «ῆρημένος» (μετοχή που προέρχεται από συνδετικό ρήμα- ρήμα εκλογής).

Γ4. β.

Υπόθεση: «εἰ μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῶ κακονούστατος ἦν» (εἰ + Οριστική Παρατατικού)

Απόδοση: «Πῶς δ' ἂν ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζουσιν ἐπιχειρήσῃ τοῦ χωρίου» (Δυνητική Οριστική)

Ἄρα, ο υποθετικός λόγος εκφράζει το **μη πραγματικό/ αντίθετο του πραγματικού**.

Μετατροπή σε προσδοκώμενο:

Υπόθεση: ἐάν (ή ἦν ή ἄν) + Υποτακτική →

ἐάν μὴ πάντων ἀνθρώπων ἐμαυτῶ κακονούστατος ὦ

Απόδοση: Οριστική Μέλλοντα →

Πῶς δ' ὑμῶν οὕτως ἐπιμελουμένων ἐκ τούτου τὴν μορίαν ἀφανίζουσιν **ἐπιχειρήσω** τοῦ χωρίου

Επιμέλεια: Ομάδα Φιλολόγων ΟιδhΝικῶ